

ÖZET

BAZI PAMUK MELEZLERİNDE (*Gossypium hirsutum* L. x *Gossypium barbadense* L.) VERİM, VERİM UNSURLARI VE LİF KALİTE ÖZELLİKLERİNİN KALITIMININ İNCELENMESİ

Mehmet ÇOBAN

Yüksek Lisans Tezi, Tarla Bitkileri Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Aydın ÜNAY
2013, 79 sayfa

Bu çalışma 2011-2012 yıllarında Nazilli Pamuk Araştırma İstasyonu Müdürlüğü tarlalarında ana ebeveyn olarak seçilen *Gossypium hirsutum* L. türüne ait Claudia, Candia, Şahin 2000, BA 308, Naz 07 ve Fantom genotipleri ile baba ebeveyn olarak seçilen *Gossypium barbadense* L. türüne ait Giza 45 ve Avesto çeşitleri kullanılarak line x tester yöntemine uygun olarak oluşturulan popülasyonda, lif teknolojik özellikleri, verim ve verim komponentlerine ilişkin kalıtım ve heterotik etkiler incelenmiştir.

Çırcır randımanı ve bitki boyu özellikleri yönünden eklemeli gen etkisi; tek bitki verimi, koza sayısı, meyve dalı sayısı, lif mukavemeti, lif inceliği, kısa lif oranı, odun dalı sayısı, yüz tohum ağırlığı, tek koza kütlü pamuk ağırlığı, lif uzunluğu ve uniformite özellikleri yönünden ise eklemeli olmayan gen etkileri daha yüksek bulunmuştur.

Lif uzunluğu ve lif kopma dayanıklılığı için tüm kombinasyonlarda, lif inceliği için sekiz kombinasyonda olumlu heterosis yüzdesi elde edilirken lif uzunluğu, lif inceliği ve lif kopma dayanıklılığı bakımından tüm kombinasyonlarda olumlu ve önemli kontrol çeşide üstünlük yüzdeleri elde edilmiştir. Melez popülasyonların bitki kütlü verimi ve lif kalite özellikleri birlikte değerlendirildiğinde, Claudia x Giza 45, Candia x Giza 45, Şahin 2000 x Giza 45, BA 308 x Avesto, Naz 07 x Giza 45 ve Fantom x Avesto melezlerinde uygulanacak kısmi bulk yöntemi ile kabul edilebilir verim potansiyeli ve iyileştirilmiş lif uzunluğuna sahip pamuk hatlarının geliştirilebileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar sözcükler: Pamuk, melezleme, line x tester, heterosis, genel uyuşma yeteneği, özel uyuşma yeteneği, lif kalitesi